

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref:

Vår ref: 25/24712-3

Dato: 28.11.25

Hørings svar - ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet

Vi viser til høring om ny straffebestemmelse som har til hensikt å ramme ulike måter å involvere personer under 18 år i en straffbar handling. Det tas særlig sikte på å ramme kriminelle nettverk som bevisst utnytter barn til å begå straffbare handlinger på deres vegne.

Det går frem av høringsnotatet at den som på ulike måter bidrar til at mindreårige involveres i kriminalitet, etter forholdene kan straffes etter gjeldende rett om medvirkning. Involvering av mindreårige vil i visse tilfeller også kunne være et selvstendig lovbrudd. Her nevner høringsnotatet flere bestemmelser, blant annet straffeloven § 257 om menneskehandel.

Håndhevingen av den nye bestemmelsen er utenfor Utlendingsdirektoratets (UDI) oppgaver, men den kan få betydning for enkelte vedtak etter utlendingsloven og andre oppgaver innenfor vårt mandat. Vi har enkelte kommentarer.

Vi støtter forslaget om en egen bestemmelse som slik departementet skriver tydeligere vil markere det klanderverdige ved slike handlinger, og bedre ivareta samfunnets interesse i å hindre slik involvering.

Omsorgsansvar for enslige mindreårige

UDI har omsorgsansvaret for enslige mindreårige i asylmottak, som kan stå i risiko for rekruttering til kriminalitet. UDI er opptatt av å ivareta omsorgsansvaret og å identifisere og varsle ved mistanke om utnyttelse eller kriminalitet. Vi mener at den foreslåtte straffebestemmelsen kan ha en bevisstgjørende effekt som kan bidra til å styrke identifisering av utnyttelse til kriminalitet av barn og unge under 18 år.

Forholdet til straffeloven § 257 om menneskehandel

Vi ser at høringsnotatet omtaler at i de tilfeller hvor involveringen innebærer en utnyttelse av den mindreårige til tvangsarbeid eller tvangstjenester, kan forholdet rammes av § 257 om menneskehandel. Vi savner en vurdering av når en handling kan rammes av strl. § 257, i motsetning til den nye foreslåtte bestemmelse i strl. § 202. Vi savner videre en omtale av hvilke tilfeller rekruttering av mindreårige til kriminalitet anses som tvangsarbeid eller tvangstjenester.

Utvisning og utelukkelse

I tillegg til betydningen for straffeansvar, vil en ny bestemmelse kunne danne grunnlag for UDIs vedtak i form av utvisningsvedtak når de øvrige grunnvilkårene for utvisning foreligger.

Grunnvilkårene for utvisning er ulike ettersom utlendingen er omfattet av EØS-regelverket eller 3. landsregelverket. Utover det straffbare forholdet og vurderingen av forholdsmessighet, må det for utlendinger omfattet av EØS-regelverket også vurderes om hensynet til offentlig orden og personlige forhold skal medføre utvisning.

Utlendingsloven har også en egen bestemmelse i regelverket om 3. landsborgere om utvisning dersom utlendingen er utelukket fra rett til anerkjennelse som flyktning, eller ville blitt det etter en vurdering av bestemmelse i utlendingsloven § 31 første ledd bokstav a-c. I denne sammenhengen kunne utlendingsloven § 31 første ledd bokstav b om utelukkelse etter omstendighetene være aktuell, utelukkelse på grunn av en alvorlig ikke-politisk forbrytelse. Det forutsetter imidlertid etter langvarig praksis et ikke ubetydelig høyere straffenivå.

I tillegg er det et vilkår at utlendingen har gjort seg skyldig i handlingen før vedkommende fikk adgang til Norge. Bestemmelsen vil slik den er foreslått ikke kunne føre til utelukkelse.

Involveringshandlinger begått i utlandet

Straffeloven § 5 regulerer anvendelse av enkelte straffbare handlinger begått i utlandet slik at noen handlinger kan straffelegges i Norge selv om de ikke er straffbare i det landet de ble begått.

Straffeloven § 5 nr. 2 til 11 viser til noen slike særlig alvorlige forbrytelser som på grunn av sin karakter kan straffes selv om de ikke utgjør lovbrudd i gjerningslandet. Disse unntakene fra dobbel straffbarhet gjør at Norge kan oppfylle sine internasjonale forpliktelser om å sikre grunnleggende menneskerettigheter. Menneskehandel er et av straffebudene som er unntatt fra kravet om dobbel straffbarhet.

De handlingene som ønskes rammet av forslag til ny bestemmelse vil typisk kunne være begått fra utlandet av personer som kan ønske å komme til Norge på et senere tidspunkt. Vi kan ikke se at forholdet til denne bestemmelsen er vurdert.

Vi foreslår at departementet vurderer å innta den nye bestemmelsen i straffeloven § 5.

Med hilsen

Stephan Mo

direktør for Styring og regelverk

Ina Knarvik Hørnes
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk i Utlendingsdirektoratet og har derfor ingen signatur.

Brevet sendes kun elektronisk.